МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

ФАКУЛЬТЕТ ПРАВА І МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

Кафедра англійської мови

ФОРМУВАННЯ СЕРЕДОВИЩА НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

МАТЕРІАЛИ

V-го науково-методичного семінару

(Київ, 8 грудня 2016 року)

Київ – 2017

УДК 371.3:811.111]

ББК 74; 81.2 Англ.

Рецензент: Завідувач кафедри східних мов і перекладу Інституту філології Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат історичних наук, доцент І. В. Семеніст

Рекомендовано до друку Вченою радою

Факультету права і міжнародних відносин Київського університету імені Бориса Грінченка

(протокол №7 від 18 квітня 2017 року)

Формування середовища навчання англійської мови у вищих навчальних закладах: Матеріали науково-методичного семінару (м. Київ, 8 грудня 2016 року.) / відп. ред. Д. В. Ольшанський. – К.: ФОП Кандиба Т. П., 2017. – 150 с.

Збірник містить матеріали доповідей учасників науково-методичного семінару «Формування середовища навчання англійської мови у вищих навчальних закладах», який відбувся на Факультеті права і міжнародних відносин Київського університету імені Бориса Грінченка 8 грудня 2016 року.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за зміст матеріалів, точність цитувань та наведених фактів.

© Київського університету ім. Бориса Грінченка, 2017

ЗМІСТ

Махінов В. М.
МОВА ТА КУЛЬТУРА ЯК ФАКТОРИ РОЗВИТКУ СОЦІОКУЛЬТУРНОГО КОМПОНЕНТА ІНШОМОВНОЇ ОСВІТИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ 7

Кнодель Л. В.
COACHING AS ONE OF THE EFFECTIVE METHODS OF TEACHERS' TRAINING 14

Нітенко О. В.
ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ЮРИСТІВ В УНІВЕРСИТЕТАХ ФЕДЕРАТИВНОЇ РЕСПУБЛІКИ НІМЕЧЧИНА 22

Ольшанський Д. В.
ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У СФЕРІ МЕДІА КОМУНІКАЦІЙ 32

Громова Н. М.
РОЗУМІННЯ ТА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ТЕКСТУ 38

Шкарбан І. В.
ФОРМУВАННЯ ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНИХ МЕХАНІЗМІВ АУДІЮВАННЯ ПРОФОРІЄНТОВАНОГО ТЕКСТУ 44

Скуратівська Г. С.
КРИТЕРІЇ ВІДБОРУ ЛЕКСИКИ З АНГЛІЙСЬКОГО ПРОФЕСІЙНОГО МОВЛЕННЯ ДЛЯ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ РЕКЛАМИ ТА ЗВ'ЯЗКІВ З ГРОМАДСЬКІСТЮ 52

Домніч Л. М.
РОЗВИТОК МОТИВАЦІЙНО-ОРІЄНТОВАНОГО СЕРЕДОВИЩА В НАВЧАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ВИЩИХ ВІЙСЬКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ..... 58

3. Використання різноманітних сучасних програмних середовищ та інструментів Інтернет в аудиторній та самостійній роботі студентів.

4. Робота з популярними англомовними інформаційними ресурсами з метою формування іншомовної професійної компетентності.

5. Грамотний підбір викладачем сучасних електронних засобів навчання згідно з визначеними критеріями ефективності.

На останок зазначимо, що окреслена у статті проблема не може вичерпуватись лише цими напрямами та ідеями, і вона залишається об'єктом подальшого вивчення і наукових пошуків.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Киричок И. В., Павленко Т. Б. Студенческий плагиат: причины и предупреждение. Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції. Дніпро. НТБ ДНУЗТ, 1-2 грудня 2016 року.
2. Литвиненко О. В., Лалазарова Л. О. Взаємодія викладачів іноземних мов і спеціальних дисциплін на початковому етапі навчання іноземної мови професійного спрямування. Вестник ХНАДУ. Вип. 65-66. 2014. - С. 9-15.
3. Гродський І. Я. Використання технічних засобів навчання та сучасних інформаційних технологій // Формування середовища навчання англійської мови у вищих навчальних закладах. Матеріали III науково-методичного семінару (Київ, 27 березня, 2015 року). Київ. 2015. С. 68-76.
4. Зимняя И. А. Психологические аспекты обучения говорению на иностранном языке. - М. : Просвещение. 1985. – 160 с.
5. BBC Academy. http://www.bbc.co.uk/academy/journalism

Громова Н. М.
кандидат психологічних наук,
Київський університет імені Бориса Грінченка,
м. Київ.

РОЗУМІННЯ ТА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ТЕКСТУ

Навчання іноземної мови у вищих навчальних закладах відбувається в умовах максимального наближення до іншомовної культури, як у с сфері професійної підготовки, так і соціокультурного життя. На заняттях викладачі все більше застосовують статті з сучасних іншомовних видань,

та інших. Проблема об'єкту розуміння полягає у тому, що відсутність певних об'єктів у досвіді читача приводить до небачення їх і в тексті. Це означає, що розуміння смислу тексту залежить від здатності співвіднести слова з реальними об'єктами і явищами світу. Отже, процес розуміння передбачає не лише загальні знання про світ, а й особистий досвід суб'єкта, його емоційний настрій, здатність зіставити нову інформацію з вже наявними установками, що можуть істотно відрізнятись у різних людей, а також ставлення до нової інформації, її аналіз та інтерпретацію (Бахтін, 1979). А В. Гумбольдт наполягав, що розуміння між тим, хто говорить, і тим, хто сприймає, є одночасно непорозумінням, бо слова для різних людей можуть набувати різних значень. Отже, інтерпретація і розуміння багато в чому залежать від особистісних чинників (Гумбольдт, 1859).

О. О. Потебня вважав, що розуміння засноване на інтерпретації мовленнєвих актів за допомогою аналізу співвідношення мови і думки. А оскільки внутрішня форма слів пов'язана з отриманими враженнями і їх розуміння потребує залучення історико-культурної ситуації породження цих слів, то процес розуміння представляє собою творчий акт з переробки багатьох вражень і створення з них нового світу.

Будь-який текст може мати декілька смислів, або „смислових шарів", тому читач не завжди може відновити смисл, закладений в текст самим автором. Часто він бачить певний зміст, не присутній в тексті взагалі. Інколи часткове розуміння авторського смислу і доповнення його власним приводить до утворення нового смислу, що і є процесом інтерпретації. Таким чином, розуміння відбувається на двох рівнях: значеннєвому та смисловому. На значеннєвому рівні читач намагається виявити авторський контекст у смисловому оформленні тексту, а на смисловому рівні відбувається співіснування двох контекстів – авторського та реципієнта, що робить ширшим і змістовнішим смислові сфери як тексту, так і самої особистості реципієнта. Отже, незаперечним є той факт, що під час розуміння смислу тексту відбувається є його смислове збагачення, оскільки кожен читач використовує певні культурні еталони, знання, що входять до його особистісного досвіду, коли будує свій власний текст-повідомлення.

Говорячи про інтерпретацію текстів, важливим є зауважити, що представники певної нації, що говорять певною мовою, живуть в особливому світі, який відрізняється від соціальної реальності представників інших націй та інших мов. Під час прочитання твору іноземного автора навіть у перекладі рідною мовою реципієнт пропускає вхідну інформацію крізь свій власний „приймач", що структурує її згідно світогляду, культурних цінностей та установок читача, не кажучи про те,

що ця інформація вже зазнала певної адаптації після опрацювання її перекладачем.Завданням викладача в цих умовах є ознайомити студентів з наявністю міжкультурних особливостей та різних варіантів бачення світу представниками різних культур.

Сприятливими умовами навчання англійської мови залишається метод «занурення» в англомовну культуру, реалізації якого істотно допомагає критичне ставлення, зокрема до читання англомовних періодичних видань. Крім цього, доведено ефективність застосування теорії множинного інтелекту Г. Гарднера(MultipleIntelligences), яка закликає створювати багате середовищедля реалізації студентами їх здібностей, оскільки різні студенти мислять різними способами [5]. Проте, неважливо, що вивчає студент, але необхідно навчити його мислити науково: висувати гіпотези, перевіряти, підтверджувати або виправляти їх. Таким чином, критичне читання текстів англомовних періодичних видань із залученням аналітичних операцій, таких як виявлення авторської думки, постановка діалогічних запитань, критична оцінка тексту, коментування, узагальнення, виявлення головного та другорядного, інтерпретування або переказ змісту тексту з різних точок зору тощо. Такі операції сприяють ефективнішому сприйняттю та розумінню інформації.

Для того, щоб перевірити ефективність застосування методу критичного читання для покращення розуміння англомовних текстів, студентам однієї групи 3 курсу спеціальності «Реклама та зв'язки з громадськістю» було запропоновано читати газетні статті з англомовних джерел та виконувати спеціальний комплекс вправ, спрямований на критичний аналіз інформації. Цей комплекс містив такі завдання: 1) знайти різні точки зору на проблему в статті, а також засоби їх вираження, відкриті та приховані; 2) з'ясувати погляд автора на проблему в тексті; 3) поставити до автора діалогічні питання; 4) надати оцінку тексту; 5) передбачити ймовірне продовження ситуації, змальованої в тексті (антиципація); 6) виділити основну думку тексту; 7) описати проблему з різних точок зору або змінити стиль /емоційне навантаження тексту; 8) висловлення власної думки щодо проблемної ситуації в тексті з наданням аргументів; 9) написати коментар до тексту, тощо.

Інша група студентів 3 курсу цієї спеціальності також читала ці тексти, але не виконувала подібні вправи, а лише відповідала на закриті та відкриті запитання до змісту тексту.

Сформованість вмінь критичного аналізу тексту перевірялась за такими критеріями: 1) вміння студентів знаходити в тексті різні точки зору на проблемну ситуацію; 2) вміння ставити діалогічні запитання до тексту та його автора; 3) вміння висувати запитання або припущення про подальший перебіг подій в тексті; 4) вміння висловлювати та аргументувати власну

думку щодо проблеми тексту; 5) вміння критично оцінювати та аналізувати текст; 6) вміння письмово складати коментар до тексту.

Дослідження проводилось протягом 4 місяців з вересня по грудень 2016 року на заняттях з англійської мови. На початку експериментального періоду було проведено контрольний зріз вмінь студентів коментувати газетний текст. Результати початкового коментарю були однаковими в обох групах. За спеціально розробленою бальною системою студенти отримали в середньому 3,2 балу.

Після проведення етапу формування у студентів експериментальної групи вмінь критичного аналізу тексту був проведений повторний зріз вмінь студентів складати коментар до тексту. За результатами дослідження виявилось, що контрольна група отримала в середньому 3,4 балу, а експериментальна 5,6 балу. За кількістю балів визначався рівень розуміння тексту: високий, середній, достатній, низький, недостатній. Відповідно, рівень розуміння іншомовних газетних тестів у студентів експериментальної групи оцінювався як високий та середній, а у студентів контрольної групи залишився переважно низький, з поодинокими випадками наявності у студентів достатнього рівня розуміння тексту.

Таким чином, можна стверджувати, що навчання іноземних мов стає ефективнішим, якщо увага приділяється не лише мовним особливостям навчального матеріалу, а й основам його критичного аналізу. Створення умов, які сприяють активізації розумового потенціалу студентів, оптимізують навчальний процес та приводять до підвищення як загальної так і професійної їх підготовки. Серед зовнішніх умов можна визначити матеріально-технічне обладнання, вплив викладачів, соціального оточення, психологічного клімату, тощо. Внутрішніми умовами є природні здібності до навчання, індивідуальні особливості, рівень розвитку інтелекту (за тестом Стенфорд-Біне) або інтелектів (за теорією Г. Гарднера та методикою МакКензі), тощо. Труднощі враховувати множинні чинники впливу на засвоєння студентами навчального матеріалу полягають у великому обсязі сил та часу, які має витратити викладач у підготовці до занять, а також у великій кількості студентів у групах, де досить складно застосувати так званий «індивідуальний підхід» й створити заняття, яке б було максимально сприятливе для засвоєння матеріалу всіма студентами.

Відомо, що всі люди мають вісім основних інтелектуальних здібностей (інтелектів): логіко-математичний, вербально-лінгвістичний, міжособистісний, кінестетичний, музичний, візуально-просторовий, внутрішньоособистісний та натуралістичний, але вони розвинені неоднаково, тому навчання різних студентів відбувається по-різному. Г. Гарднер переконує, що навіть ті учні, які отримували гарні оцінки в школі, через декілька років втрачають ці знання. Просте запам'ятовування

цифр та імен не тримається в пам'яті довго. Якщо інформація не аналізувалась, з нею не працювали творчо або критично, вона зникає.Авторвважає, що якби учні (студенти) мали однаковий тип мислення, їх можна було б навчати однаковими способами та оцінювати за однаковими критеріями. Проте, одні люди мають просторову пам'ять, іншим легко вдається вивчити іноземну мову, третя група людей потребує обов'язкового залучення практичних вправ, оскільки їм потрібно все спробувати вручну.Г. Гарднернаполягає на тому, що навчання, яке надається однаковим способом для всіх, є несправедливим. Необхідно використовувати такі завдання й вправи, які б залучали різні типи інтелекту й були цікавими і зрозумілими для більшої кількості студентів [5].

Отже, створення оптимальних умов для ефективного навчання є творчим процесом, який не має чітких правил й моделей, він планується та розробляється кожним викладачем індивідуально згідно з потребами й здібностями студентів.В контексті розуміння та інтерпретації іншомовних текстів, критичний підхід сприяє підвищенню рівня розуміння та ефективнішому засвоєнню інформації.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Гусак М. Г. Теорія множинного інтелекту як під- става особистісно зорієнтованого навчання / М. Г. Гусак // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. – 2011. – № 3 (13). – С. 12–20.
2. Корніяка О. М. Лабіринти розуміння: Текст як об'єкт розуміння /О. М. Корніяка. – К.: Т-во «Знання» УРСР, 1990. – 48 с.
3. Armstrong T. Kinds of Smarts: Identifying and Developing your Intelligences / T. Armstrong. – [Електроннийресурс].– Режимдоступу: http://scareers.com.
4. Berman M. A. Multiple Intelligences Road to an ELT Classroom / M. A. Berman. – LA: Crown House Publishing Ltd, 1998. – 361 p.
5. Gardner H. Frames of Mind / H. Gardner. – London: Fontana Press, 1994. – 466 p.